

CUPRINS

1. EVOLUȚIA COMUNITĂȚILOR EUROPENE ȘI A UNIUNII EUROPENE	11
Rezumat	11
1.1. Ideea de uniune europeană	12
1.2. Etapele realizării Uniunii Europene	14
1.3. Semnificația și sensul evoluției comunitare	31
1.4. Semnificația și perspectivele Tratatului de reformă de la Lisabona	34
1.5. Uniunea Europei Occidentale (UEO)	37
1.6. Aderarea României la Uniunea Europeană	40
1.7. Conceptul de <i>acquis</i> comunitar	41
1.8. Construcția europeană. Repere cronologice	43
Întrebări de autoevaluare	52
2. NOȚIUNEA, OBIECTUL, IZVOARELE ȘI CARACTERELE DREPTULUI EUROPEAN	53
Rezumat	53
2.1. Noțiuni privind dreptul european (<i>acquis</i> -ul european)	53
2.2. Izvoarele dreptului Uniunii Europene	56
2.2.1. Noțiunea de izvor de drept comunitar	56
2.2.1.1. Izvoarele primare (principale) de drept comunitar ...	57
2.2.1.2. Izvoarele derivate ale dreptului comunitar	57
2.2.1.3. Izvoarele complementare ale dreptului comunitar ..	61
2.2.1.4. Izvoarele nescrise de drept comunitar	63
Întrebări de autoevaluare	65
3. RAPORTURILE DINTRE DREPTUL EUROPEAN ȘI DREPTUL INTERN AL STATELOR EUROPEI	66
Rezumat	66
3.1. Raportul dintre dreptul internațional și dreptul intern al statelor	66
3.2. Principiile comune raportului dintre dreptul european și dreptul intern	67
3.3. Alte principii	68
3.3.1. Principiul protecției drepturilor fundamentale ale omului	69
3.3.2. Principiul respectării dreptului la apărare	70

3.3.3. Principiul autorității de lucru judecat	70
3.3.4. Principiul certitudinii juridice	70
3.3.5. Principiul egalității	71
3.3.6. Principiul loialității (solidarității)	71
3.4. Principiile fundamentale ale dreptului comunitar european ...	72
3.4.1. Prioritatea	72
3.4.2. Efectul direct și aplicabilitatea imediată	77
3.4.3. Subsidiaritatea	90
3.4.4. Proportionalitatea	90
3.5. Raportul dintre dreptul comunitar al U.E. și dreptul intern al statelor membre	95
Întrebări de autoevaluare	99
4. STRUCTURA NORMATIVĂ A DREPTULUI EUROPEAN. CARTA DREPTURILOR FUNDAMENTALE A UNIUNII EUROPENE	101
Rezumat	101
4.1. Ordinea juridică a Uniunii Europene	101
4.2. Actele comunitare și ierarhia normelor în dreptul comunitar ...	103
4.2.1. Regulamentul comunitar	105
4.2.2. Directiva	106
4.2.3. Decizia	107
4.2.4. Recomandările și avizele	108
4.2.5. Actele terțiare ale dreptului comunitar	109
4.2.6. Jurisprudența Curții de Justiție	109
4.3. Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene și meca- nismele protecției comunitare	110
4.4. Mecanismele de protecție a drepturilor fundamentale în Uniunea Europeană	113
4.5. Relația dintre Curtea Europeană a Drepturilor Omului și Curtea de Justiție	115
Întrebări de autoevaluare	117
5. MECANISMELE DE PROTECȚIE JUDICIARĂ ÎN DREPTUL EUROPEAN	118
Rezumat	118
5.1. Instanțele judiciare ale Uniunii Europene	118
5.1.1. Curtea Europeană de Justiție	118
5.1.2. Tribunalul de Primă Instanță	125
5.2. Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CEDO)	126
Întrebări de autoevaluare	127

6. CETĂȚENIA EUROPEANĂ	129
Rezumat	129
6.1. Noțiuni introductive privind cetățenia	129
6.2. Cetățenia națională și cetățenia europeană	130
6.3. Statutul cetățeanului european conform Tratatului de la Maastricht și Tratatului de la Amsterdam	132
6.4. Tratatul de la Lisabona și Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene	135
6.5. Dreptul de a alege și de a fi ales în Parlamentul European (Art. 39) și în alegerile locale (Art. 40)	137
6.6. Dreptul la bună administrare (Art. 41) și dreptul de acces la documente (Art. 42)	138
6.7. Mediatorul European (Art. 43) și dreptul la petiție (Art. 44)	138
6.8. Libertatea de circulație și de staționare (Art. 45)	139
6.9. Protecția diplomatică și consulară (Art. 46)	139
Întrebări de autoevaluare	140
7. OBIECTIVELE, VALORILE ȘI COMPETENȚELE U.E. CONFORM TRATATULUI DE LA LISABONA	141
Rezumat	141
7.1. Obiectivele Uniunii Europene	141
7.2. Valorile și competențele U.E.	144
Întrebări de autoevaluare	149
8. INSTITUȚIILE UNIUNII EUROPENE	151
8.1. Evoluția instituțională	151
8.2. Consiliul European. Precizări terminologice și instituționale	153
8.3. Consiliul de Miniștri al Uniunii Europene (Consiliul)	162
8.3.1. Precizări terminologice	162
8.3.2. Consiliul Miniștrilor U.E.	162
8.3.3. Procedura de vot în cadrul Consiliului	170
8.3.4. Consiliul Miniștrilor în reglementarea Tratatului de la Lisabona	178
8.4. Comisia Europeană	180
8.4.1. Istoricul Comisiei	180
8.4.2. Numirea Comisiei Europene	183
8.4.3. Procedura de numire a Comisiei	187
8.4.4. Structurile funcționale ale Comisiei	188
8.4.5. Atribuțiile (funcțiile) Comisiei	190
8.4.6. Modul de lucru al Comisiei	195
8.4.7. Comisia Uniunii Europene după Tratatul de la Lisabona ...	197
8.4.7.1. Funcțiile Comisiei după Tratatul de la Lisabona ...	197

8.5. Parlamentul European	199
8.5.1. Apariția și evoluția Parlamentului European	199
8.5.2. Statutul membrilor Parlamentului European	201
8.5.3. Organizarea Parlamentului European	203
8.5.4. Atribuțiile Parlamentului European	211
8.5.5. Procedura bugetului la Parlamentul European	225
8.5.6. Sesiunile și ședințele Parlamentului	231
8.6. Curtea de Justiție a Uniunii Europene	232
8.6.1. Istoricul	232
8.6.2. Curtea de Justiție	235
8.6.2.1. Compunere	235
8.6.2.2. Organizarea Curții de Justiție	237
8.6.2.3. Competența Curții de Justiție	238
8.6.2.4. Tipurile de acțiuni de competența Curții de Justiție	243
8.6.2.5. Procedura în fața Curții de Justiție	244
8.6.3. Tribunalul (fost Tribunalul de Primă Instanță)	248
8.6.3.1. Compunerea Tribunalului și statutul judecă- torilor	248
8.6.3.2. Competența Tribunalului	249
8.6.3.3. Procedura în fața Tribunalului	250
8.6.3.4. Regimul lingvistic	250
8.6.4. Tribunalul Funcției Publice	251
8.6.4.1. Compunere	251
8.6.4.2. Competența	251
8.6.4.3. Procedura și regimul lingvistic	252
8.6.5. Hotărârile	252
8.6.6. Cheltuielile de judecată	253
8.6.7. Asistența judiciară	254
8.6.8. Desistarea	255
8.6.9. Incidentele de procedură	255
8.6.10. Căile extraordinare de atac	255
8.6.11. Interpretarea hotărârilor	256
8.7. Curtea de Conturi	257
8.8. Comitetul Economic și Social (CES)	259
8.9. Comitetul Regiunilor	259
8.10. Sediile instituțiilor și organismelor Uniunii Europene	262
Întrebări de autoevaluare	263
9. FUNCȚIONAREA UNIUNII EUROPENE	264
Rezumat	264
9.1. Sediile și regimul lingvistic al instituțiilor comunitare	264
9.2. Funcționarii comunitari	265

9.3. Finanțarea activităților instituțiilor comunitare	270
9.4. Accesul liber la informațiile publice comunitare	273
9.5. Personalitatea juridică a Uniunii Europene. Raporturile cu alte organizații și organisme internaționale	274
Întrebări de autoevaluare	281
10. ROMÂNIA ȘI UNIUNEA EUROPEANĂ	283
Rezumat	283
10.1. Istoricul relațiilor dintre România și Uniunea Europeană	283
10.2. Aderarea României la Uniunea Europeană	285
10.3. Tratatul de aderare a României la Uniunea Europeană	288
10.4. Efectele semnării Tratatului de aderare a României la Uniunea Europeană	295
10.5. România și statutul de membru al Uniunii Europene. Obligațiile derivate din acest statut	297
Întrebări de autoevaluare	300
11. TRATATUL DE LA LISABONA ȘI ROLUL ACESTUIA ÎN ASIGURAREA CONTINUITĂȚII FUNCȚIONĂRII UNIUNII EUROPENE	302
Rezumat	302
11.1. Adoptarea Tratatului de la Lisabona și renunțarea la ideea de Constituție Europeană	302
11.2. Tratatul de reformă și modificările aduse de acesta Tratatului de la Maastricht	304
11.3. Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene și noutățile aduse de acesta privind U.E.	310
Întrebări de autoevaluare	313
ANEXE	315
Sediile instituțiilor Uniunii Europene	315
Cronologia ratificării Tratatului de aderare a României la U.E.	316
Situația numărului de membri în Comitetul Regiunilor	316
Modele de teste grilă	317
Răspunsuri	323
BIBLIOGRAFIE	325

© **Editura** Fundației *România de Mâine*, 2010
<http://www.edituraromaniademaine.ro/>

Editură recunoscută de *Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului* prin *Consiliul Național al Cercetării Științifice din Învățământul Superior (COD 171)*

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Introducere în dreptul european / Gheorghe Costache (coord.),
Radu Stancu, Marin Voicu, ... București: Editura Fundației
România de Mâine, 2010

ISBN: 978-973-163-474-6

I. Costache, Gheorghe

II. Stancu, Radu

III. Voicu, Marin

34(4)

Reproducerea integrală sau fragmentară, prin orice formă
și prin orice mijloace tehnice, este strict interzisă
și se pedepsește conform legii.

*Răspunderea pentru conținutul și originalitatea textului
revine exclusiv autorului/autorilor.*